כל המנחות פרק ראשון מנחות

מסורת הש"ס

ט) **כלאים לגבוה.** אלגטו של כהן יז]: **מלוכו ככך.** גזירת הכתוב שלא יהא אלגטו אלא של כלאים דכתיב (שמות לט) תכלת ואלגמן וגו' ואמרינן (יומא דף ד:) מדשם כיתנא תכלת עמרא: **רב שישא בריה דרב אידי אמר.** להכי איצטריך קרא משום דאיכא למימר מיהדר דינא ונייתי כמה הלד דטריפה מותרת לגבוה: **מקריבין בקריבין.** דמוס פסול בכהנים דתנן אבל בכהורות בפרק מומין אלו (דף מה:) ואלו כשרין באדם ופסולין בבהמה אותו ואת בנו וטריפה ויולא דופן דהכי איצטריך קרא: **אמר ליה רב אחא [מכאן] לרב אשי.** ואכתי ל"ל קרא הא איכא למימר: **יולא דופן יוכיח.** שכהן יולא דופן כשר לעבודה וקרבן יולא דופן פסול דאמרינן בפ"כ כי יולד: **מה ליולא דופן:** מה ליולא דופן שאינו קדוש בבכורה. דפטר רחם כתיב (שמות יג) מאמר בטריפה שקדושה בבכורה אם ולד עם טריפתו הלכך איצטריך קרא: **כעל מום יוכיח.** שקדש בבכורה ואסור לגבוה אף אני אביא טריפה ואמה לי קרא: **הלד הפוח כו'.** ואמה לי קרא: **מליקה.** טריפה היא יח] לכתחילה דמותר שדרה ומפרקת כדאמרי' בפ"ק דשחיטת מולין (דף כ:) והותרה לגבוה מכלל איסורה להדיוט יט] דאשתרי אף אני אביא טריפה (ואמה לי קרא) כ) **מליקה דמעלת הטוף לכהנים.** ובנעל מוס ויולא דופן לא אשכחן היתר לכהנים מכלל איסור דאין בהן שום איסור לגבי כהנים: **משולחן גבוה הוא דזכו.** וגבי גבוה אשכחן בנעל מוס בעופות היתר מכלל איסור וליכא כ) מה להלד כו' ול"ל קרא: בעל מוס כא) מומן ניכר שאין מומן פסול אלא בגלוי כדאמרינן בבכורות בפ' על אלו מומין (דף לז.) ויולא דופן מומו ניכר דאית ליה קרא והכל יודעים: **טריפה יש שאין בה כב) מומס ניכר.** כגון בבני מעיים: כג) **שלא היפה לה שעת הכושר.** דנטרפה ממעי אמה דומיא דעדלה וכלאי הכרם דכתיב בההוא קרא דכתיב ביה כד) מן הגאון מן המתאים ממשקה ישראל ואמרינן בפרק אלו עוברין במסכת פסחים (דף מח.) מן המתאים מן המותר ב' מאות שנשתיירו בבור מכאן לעדלה שבעלה במתאים: **כל אשר יעבור תחת השבט הבקר פרט לטריפה שאינה עוברת.** כה) משום דאין בהן. והאי קרא כתיב בהו כו) **זר ואזן.** וכל הני כז) מפרש בזבחים (דף טו:) מקראי דעבודתן פסולה ואם הכהן בבהמה דכתיב בפסוק אלו הן הנשרפין (דף פג.): **ערל.** כהן ערל שמתו אחיו ממתת מילה: **יושב.** לעמוד לשרת כתיב כח): **ע"ג כלים או ע"ג כבשה או רגל מכורו.** בזבחים (דף מד.) מפרש דבעינן שלא יהא דבר מוקן בין רגליו כט) לבין הרצפה: **שמאל.** מפרש בגמרא (לט:) מגלן דפסול: **כן בסיר** לא). **עלה בידו לרוח.** נגמא קומץ חסר מקום הלרוח וכן מלא לו לבונה: **מכורן.** גדוש ל). ל"ש שנרלה קמא מוקן בין רלאי אלבעותיו לפס יד: **כראשי אלבעותיו.** מעט שלא לא] פשטו על פס כל היד: **גמ' שלא יהא קרבנו מהודר.** שלא תהא המנחה נאה: **תעלה חלב.** לב) (היינו חלב) היינו פתם חטאת. חטאת אינה טעונה נסכים בפרק שתי מדות (לקמן דף נ:):

ט) מה לכלאים שמצותו בכך רב שישא בריה דרב אידי אמר משום דאיכא למימר ליהדר דינא ותיתי במה הצד מה למליקה שכן קדושתה אוסרתה חלב ודם יוכיחו מה לחלב ודם שכן באים מכלל היתר מליקה תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה כ) הצד השוה שבהן שאסורין להדיוט ומותרין לגבוה אף אני אביא טרפה אף על פי שאסורה להדיוט תהא מותרת לגבוה מה להצד השוה שבהן שכן מצותה בכך אלא אמר רב אשי משום דאיכא למימר מעיקרא דדינא פרכא מהיכא קא מייתית לה מבעל מום ג) מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין כקריבין אמר ליה רב אחא ד) סבא לרב אשי יוצא דופן יוכיח שלא עשה בו מקריבין כקריבין ומותר להדיוט ואסור לגבוה מה ליוצא דופן שכן אינו קדוש בבכורה בעל מום יוכיח מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין כקריבין יוצא דופן יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה ה) הצד השוה שבהן שמותרים להדיוט ואסורים לגבוה ו) וכ"ש טרפה שאסורה להדיוט תהא אסורה לגבוה מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרו מכללן תאמר בטריפה שהותרה מכללה א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי טרפה שהותרה מכללה מאי היא אילימא מליקה דעולת העוף לגבוה בעל מום נמי בעופות אשתרויי אשתרי ז) תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות אלא מליקה דחטאת העוף לכהנים כהנים משולחן גבוה קא זכו ואלא פריך הכי מה להצד השוה שבהן שכן מומן ניכר תאמר בטריפה ו) שכן אין מומה ניכר מש"ה איצטריך קרא וטריפה מהכא נפקא ז) מהתם נפקא ז) ממשקה ישראל מן המותר לישראל ח) 2 מכל אשר יעבור תחת השבט נפקא ט) ז) פרט לטריפה שאינה עוברת צריכי דאי ממשקה ישראל ה"א למעוטי היכא דלא היתה לה שעת הכושר דומיא דעדלה וכלאי הכרם אבל היתה לה שעת הכושר אימא תתכשר כתב רחמנא כל אשר יעבור ואי כתב רחמנא כל אשר יעבור הוה אמינא למעוטי היכא דנטרפה ולבסוף הקדישה דומיא דמעשר אבל הקדישה ולבסוף נטרפה דבעידנא דאקדשה הוה חזיא אימא תתכשר ו) כתב רחמנא מן הבקר ו) צריכי: **מתני'** יא) אחד מנחת חוטא ואחד כל א המנחות שקמצן זר אונן טבול יום מחוסר בגדים מחוסר כיפורים שלא רחץ יב) ידיו ורגליו ערל טמא יושב עומד יג) על גבי כלים על גבי בהמה ע"ג רגלי חבירו

מה לכלאים שכן מצותו בכך. ואע"ג דאפשר לקיים בטלית של צמר מ"מ בפדין של פשתן אחייב בציצית לא אפשר לקיים בכך וא"ת ולימא גיד הנשה בתמוכר יומים דאין מצותו בכך ושרי לגבוה כדאמר בריש ג"ה (חולין 5:) וכי תימא מה לג"ה שכן מתוכר הוץ יוכיחו וי"ל כיון דאין לו היתר אלא על ידי מיכוך לא שייך למיעבד מיניה יומים: **בעל** מום נמי הותר בעופות. וג"ל דהשתא מצי למילף ממתוסר אבר ויולא דופן ולכסוף כשאמר שכן מומן ניכר אתי הכל שפיר:

שכן מומן ניכר. ואין לומר דמתוסר זמן ואותו ואת בנו ומוקלה ונעבד ורובע ותמנן וממיר יוכיחו דכל הני יש להם לב) קול יותר מטריפה בבני מעיים שאין יודע כלל כי היכי דמשיע יולא דופן מומו ניכר משום דיש לו קול ומיהת דשרא להדיוט ואסורה לגבוה אין לגמוא טריפה דמה לחיה שכן אין במיעה לגבוה ושכן מומה ניכר: **דומיא** דערלה ובלאי הכרם. ופ"ש ד והא אמרינן פ' כל שעה (פסחים דף כה.) וכלל הנשר (חולין דף קנח.) זאת אומרת כלאי הכרם עיקרן נאסר הואיל והיתה להם שעת הכושר קודם הנשרפה ויש לומר דכלאים דכתיבי בהאי קרא איירי בענבים שעושין מהם יין לנסכים כדדרשינן (פסחים דף מח.) מן המתאים ממותר ב' מאות שנשתיירו בבור הנהו לא היתה להם שעת הכושר דדוקא דמרלן שנזרע הוא שהיתה לו שעת הכושר קודם הנשרפה ומן המרלן אין עושין נסכים וא"ת אותם שנעשים עלמן היתה להם שעת הכושר קודם שהוסיפו מתאים וי"ל דמה שנתוסף באיסור אחר שנעשה כלאים שנדל אחרי כן לא היה לו מעולם ט) (אחרי כן) שעת הכושר והאי דמיתסר אף מה שנדל קודם לכן לפי שא"א להבדיל זה מזה להפרים תערובתם:

כתב רחמנא כל אשר יעבור. ואע"ג דמומה דהיכא שהיתה לו שעת הכושר לא יפיגו ממשקה ישראל אפ"ה מייתי ליה בכל דוכתא נפ' כל האסורין (תמורה דף כט.) נגי נעבד משום דע"י תלמה קראי * מסקינן דאין לחלק: **שקמצן** זר אונן כו'. והוא הדין כ) שמוי יין ופרועי ראש במיתה ומחלי עבודה כדאמרינן בפרק אלו הן הנשרפין (סנהדרין דף פג:) ומתא ושייר ג): **בן בתירא** אומר יחזור ויקמוץ בימין. למאי דאמרת בגמרא דהוא הדין אכולהו פסולי דלעיל יש לתמוה דלא עביד פסול שמאל בהדי פסולי דלעיל לד] וי"ל דמשום דס"ד דשמאל כיון דאית ליה הכשירא כיוס המיפויים ד) קבוע עבודה ולא מועיל בה חזרה: **חסר** שקמצו בראשי אצבעותיו. אבל דמפרש יתר מחוד ומפרש חסר כיולא בו אף על גב דלרוח וגרגיר וקורט משום חסר הוא: פסול כ)קמץ בשמאל פסול בן בתירא אומר יחזור ויקמוץ בימין יד] כ)קמץ ועלה בידו צרור או גרגר מלח או קורט של לבונה פסול מפני שאמרו הקומץ היתר והחסר פסול ואיזהו היתר ר שקמצו מבורץ וחסר טו] שקמצו בראשי אצבעותיו: **גמ'** למה לי למתנא אחד מנחת חוטא ואחד כל המנחות ליתני כל המנחות שקמצן זר ואונן לר"ש איצטריך כ)דתניא א"ר שמעון בדין הוא שתהא מנחת חוטא טעונה שמן ולבונה כ)שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה אינה טעונה כ)שלא יהא קרבנו טו] מהודר ובדין הוא שתהא חטאת חלב כ)טעונה נסכים שלא

מוקן בין רלאי אלבעותיו לפס יד: **כראשי אלבעותיו.** מעט שלא לא] פשטו על פס כל היד: **גמ' שלא יהא קרבנו מהודר.** לב) (היינו חלב) היינו פתם חטאת. חטאת אינה טעונה נסכים בפרק שתי מדות (לקמן דף נ:):

אמאי לא עשינו מקריבין כקריבין מקו"ת דבעל מום ומה בעל מום שמותר להדיוט עשו בו מקריבין כקריבין טריפה שאסורה להדיוט אינו דין שיעשו בו מקריבין כקריבין וכן יוצא דופן נשנו בו מקריבין כקריבין מקו"ת דבעל מום ומה בעל מום שקדוש בבכורה עשו בו מקריבין כקריבין יוצא דופן שאינו קדוש בבכורה אינו דין שנעשה בו מקריבין כקריבין ור"ל דאיכא דרשה בת"כ שור כי יולד ולא אדם כי יולד: ג) אחא בר רבא לרב אשי: ד) הצד השוה שבהם שמותרים להדיוט. אין זה כשאי

בתירא מודה דכיון שהוא קרוב להכשיר (דנפסל) (נמחק ת"ל שצ"ל) (ומקרי פסול עלה וכיון שהעבודה נעשית בפסול הו ליה לזה [הקנה] והוי כמו נשפך הדם על [הרצפה] דפסול קמ"ל בן בתירא דאפ"ה יחזור ויקמוץ בימין וא"ת והא לקמן קאמר איבא דאמרינן מ"ש שמאל דאית ליה כו' ומשום הכי מכשיר בן בתירא שיחזור ויקמוץ וי"ל דוראי הסברות הפוכות קאי הכא ומתחי ליה וקאי הכא ומרחי ליה. תו"ס:

עין משפט
נר מצוה

כב א מי' פי"ח מהלי' פסולי"מ הלכה ח:
לא ב מי' פי"ח מהלכות פיגול מקדש הלי' יח:
לא ג מי' פי"ח מהלכות פסולי"מ הלכה נ:
לב ד מי' פי"ג מהלי' מעה"מ הלכה יב:

שיטה מקובצת (המשך)

הצד השוה אלא עושה הוא קו"ח מן הצד השוה מוציא דומן וכבול מום שמתרים להדיוט ואסורים לגבוה טריפה שאסורה להדיוט לא שכן, תו"ס: ו) בטריפה שאין מומה ניכר: ז) ממשקה ישראל. תוס' לקמן (דף ס"ד ע"ב ודף ס"ד ע"א): ח) מן המותר לישראל נמקא אי נמי מכל: ט) תיבות פרט לטריפה שאינה עוברת נמתק: י) תתכשר צריכי. והיכות כתב רחמנא מן הבקר נמתק: יא) אחת מנחת חוטא ואחת כל: יב) שלא רחץ ידיו ורגלים ערל טמא. בבדי נקט טמא דיא הנא טבול יום וכ"ש טמא אלא לפי שהגיל התנא לשנות יחד ערל וטמא הערל וכל המטאים וכן בקרא לא יוסיף (עיד עבור כן) (יבא בך עוד) ערל וטמא ועי' בתוס' זבחים (דף טו ע"ב) תו"ס: יג) ע"ג כלים כו'. לא זו אף זו קאמר לא מכניא כלים דחייבי אלא אפילו בהמה דחוי בשר והוי מין במינו חייבי ולא מכניא בהמה אלא אפילו רגל חבירו שהוא כשר אדם כמותו. תו"ס ועיין תוס' זבחים (דף קי"ד ע"א): יד) קמץ יעלה בידו כו'. וא"ת ואיך אפשר בלא מלח הכתיב על כל קרבנך תקריב מלח ולבונה נמי צריכא שהוא כביכא בשעת קמיצה ור"ל דבשעת הקטרה היה נותן בה את המלח ולא בשעת קמיצה ולבונה נמי היה מצדד לצדדין וקמץ ממקום שלא היה שם לבונה: טו) שקמצו בראשי אצבעותיו שכפף אצבעותיו שלא ע"ג פס ידו: הגהמ"ה. [ובדתנן בסיפא כיצד הוא עושה פישוט אצבעותיו על פס ידו: טז) מהודר ממנחה עצמה קאמר דאין בה קרבן אחר. הגהמ"ה: יז) כהן גדול הס"ד ומה"ד מצוחה בכך נזירת הכהוב היא: יח) קריבה היא בתחילת: יט) להדיוט הס"ד ומתיבת אשתרי עד תיבת קרא נמתק: כ) ולוכא למפרך מה: כא) בעל מום מומו ניכר שאין מום פוסל אלא בגלוי: כב) מומה ניכר: כג) היה ושה אחת מן הצאן מן הכבשים: כד) עוברת כגון שנתחבר יגליה מן הארובה ולמעלה ל"א מצאתי פרט לטריפה שאינה עוברת משום וכו' עיין רש"י בכורות (דף נ"ז ע"א): כה) עוברת שאינה עוברת בבריאות והא"ר: כו) מתני' אחת מנחת חוטא בגמ' מפרש אמאי תנא כנחת חוטא והלא בכלל כל המנחות היא: כז) הני מפורשים בזבחים: כח) רגליו להרצפה: כט) בן בתירא אומר יחזיר הקומץ לתוך הכלי ויחזור ויקמוץ בימין בן בתירא אכולהו: ל) נדוש. כפו כרחצי המרד כמס' כריתה. ל"א שנעצא קמה: לא) שלא פשטן על גבי כל פס היד: לב) תיבות היינו חלב נמתק: לג) לדם קול. גליון. וא"ת וליכא דובש יוכיח שאין מומו ניכר ובפס' הבורה קרי ליה אין מומו ניכר ור"ל דס"מ לגבי טריפה קרי ליה מומו ניכר דניכר להו לאותן שראו שדבוו אבל טריפה יש טריפה שאינו ניכר כגון נקבו הדקין. תו"ס: לד) ר"ל. גליון הנקטה לרבותא דסד"א כיון דשמאל הכשירה ביה"כ אפילו בן

תורה אור השלם

1. ושה אחת מן הצאן מן הקואתים ומשקה ישראל למנחה ולעולה ולשלמים לכפר עליהם נאם אדני אלהים: יחזקאל מה טו
2. וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבר תחת השבט העשירי יהיה קדש ליהוה: ויקרא כז לב

גליון הש"ס

תוס' ד"ה דומיא יבו' וא"ת הא אמרינן פ"כ. והכמ"ן בפי' ל"ג דף מז ד"ה ר"ש אין לתמיה נקטא דמפרש מתב דסכא דמתמרות ליכא הוא ולאי כיס לא דוקא: ד"ה בתב יבו' מסקינן דאין לחלק. עי' חולין דף קנ ע"א תוס' ד"ה למשמע וכ"ש:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

שיטה מקובצת

ה) מה לכלאים שמצותו בכך. וא"ת לפרוך כלאים של ציצית יוכיחו שאסור להדיוט ומותר לגבוה דהא ציצית צורך גבוה הוא וליכא למימר שמצותו בכך שהרי אפשר לקיים מצות ציצית בלא דחיה כגון צמר לצמר ר"ל דמ"מ חשוב מצותו בכך אחרי שיש לו טלית של פשתן והוא חייב בציצית ונראה לי דאיכא למפרך מה לכלאים שכן הותר אצל גבוה בבגדי כהונה. תו"ס: ו) הצד השוה שבהן כו'. אינו כשא' הצד השוה שבאין לקיים הקו"ח וללמוד מן הצד זוה בא לסותרו ולקיים היוכיח בלומר נעשה יוכיח משניהם שהרי שניהם אסורים להדיוט ומותרים לגבוה אף אני אביא טריפה כו'. תו"ס: ז) מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין כו'. תאמר בטריפה שהקריבין אסורין לפי הסמקנא [והמקריבין מותרין] וזאת הפרכא לפי הסמקנא היא וכיוצא בה בחלמוד וא"ת ונעשה מקריב מקריבין מקו"ח זה ומה בעל מום שמותר להדיוט ואסור לגבוה המקריבין מקריבין טריפה שאסורה להדיוט לא כ"ש ור"ל דאיכא דרשא להתיר טריפה לעבודה. תו"ס: שכן עשה מקריבין מקריבין. וא"ת

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com